

Nämnden Svenska rum 30.09.2021 § 66

§ 66

## Utlåtande om motion om att anställa samhällspedagoger till skolorna

Beredning och upplysningar:  
 Saloranta-Eriksson Outi  
 Nurmi Juha  
 Erma Tapio  
 Pippuri Terhi  
 fornamn.efternamn@esbo.fi  
 Växel 09 816 21

### Förslag

Direktör för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen om motionen av Kaisa Alaviiri och 19 andra ledamöter om anställning av samhällspedagoger till skolorna.

### Behandling

### Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

### Redogörelse

Kaisa Alaviiri och 19 andra ledamöter har lämnat in en motion 7.6.2021 där de föreslår att man vid fördelningen av statens coronaunderstöd ska höra skolornas önskemål och göra det möjligt att anställa samhällspedagoger för läsåret 2021–2022. Genom motionen vill man avhjälpa de knappa resurserna inom elevhälsan och elevernas välbefinnande genom att utöka stödet till barn och unga under undantagsförhållandena i synnerhet genom tidigt ingripande och genom att satsa på förebyggande arbete.

I motionen hänvisas till stadsstyrelsens beslut 24.5.2021 om att stödet för lärande och elevhälsa för barn och unga på grund av undantagsförhållandena till följd av coronaepidemin utökas med statens coronastöd och omallokering av verksamheter år 2021.

#### **Statsunderstöd för avhjälpande av de välfärdsunderskott som coronapandemin orsakar inom den grundläggande utbildningen läsåret 2020–2021**

För läsåret 2020–2021 fick Esbo av undervisnings- och kulturministeriet 5,1 miljoner euro i statens specialunderstöd för småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för att jämna ut effekterna av de undantagsförhållanden som coronaviruset medfört. I och med att coronavirussituationen fortsätter har undervisnings- och kulturministeriet beslutat förlänga användningstiden för understödet till utgången av 2021.

Statens specialunderstöd har kunnat användas för de åtgärder som undervisnings- och kulturministeriet fastställt. Med hjälp av statsunderstödet har den grundläggande utbildningen i Esbo

- utökat stödundervisningen och specialundervisningen på deltid
- utökat undervisningen i finska/svenska som andra språk
- stöttat eleverna inom den förberedande undervisningen
- effektiviserat elevhandledningen och det multiprofessionella samarbetet
- effektiviserat den generellt inriktade elevhälsan

Statsunderstödet har inte kunnat användas för att stärka den individuella elevhälsans tjänster (psykolog- och kuratorstjänster), eftersom ministeriet har begränsat detta.

### **Statsunderstöd för att avhjälpa det välfärdsunderskott som coronapandemin orsakar inom den grundläggande utbildningen läsåret 2021–2022**

I juni 2021 öppnades en ny ansökan om statligt specialunderstöd för småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för att utjämna de skador som coronaepidemin orsakar 2021–2022. Esbo fick 2,3 miljoner euro i statsunderstöd. Det särskilda syftet med understödet är att säkerställa inläring och utveckling för barn och elever i svagare ställning, som omfattas av särskilt och intensifierat stöd, barn och elever med ett främmande språk som modersmål och barn och elever med invandrarbakgrund. Dessutom stöds de barn och unga vars risk för utslagning har ökat på grund av att coronaepidemin förlängts, samtidigt som skolfrånvaro och skolavhopp förebyggs. Understödet är avsett att användas under slutet av år 2021 och under år 2022.

Statsunderstödet kan användas enligt undervisnings- och kulturministeriets ansökningskriterier för

- ordnande av stödundervisning, specialundervisning på deltid samt annat stöd och för stärkande av elevhandledningen
- undervisning i finska/svenska som andra språk
- förberedande undervisning för de elever vars statsandelsfinansiering har upphört och som utbildningsanordnaren bedömer ha otillräckliga färdigheter att övergå till den grundläggande utbildningen på grund av effekterna av coronaepidemin
- lindring av följderna av den ökade frånvaro från skolan som beror på coronaepidemin och stöd till elever som löper risk att hoppa av skolan.

I ansökningskriterierna för statsunderstöd nämns separat att understödet inte kan användas för lönekostnader för personal inom social- och hälsovården/elevhälsan, såsom familjearbetare, kuratorer, psykologer, hälsovårdare, psykiatriska sjukskötare med flera, eller för köp av social- och hälsovårdstjänster/elevhälsotjänster, såsom kuratorstjänster eller psykologtjänster.

Esbo har frågat om projektanslaget kan användas för lönekostnaderna för samhällspedagoger som anställs i skolorna. Enligt uppgifter från undervisnings- och kulturministeriet är coronaunderstödet i första hand avsett att stärka stödåtgärder enligt lagen om grundläggande utbildning och grunderna för läroplanen i syfte att jämna ut effekterna av coronaviruset. Användningen av coronaunderstödet i Esbo stads ansökan utgår ifrån en dylik förstärkning av stödet i enlighet med lagen om grundläggande utbildning. Med en skolspecifik budget, som också

delvis består av understödspengar, kan skolorna, om de så önskar, anställa samhällspedagoger.

### **Coronans konsekvenser för välbefinnandet bland barn och unga och för deras behov av tjänster**

Som det konstateras i motionen har begränsningarna under coronatiden, distansstudier och så vidare, utgjort en utmaning för alla att orka. Coronakrisen har haft betydande konsekvenser för barns, ungas och familjers välbefinnande och för tillgodoseendet av deras rättigheter, vilket hotar att öka ojämlikheten mellan barn och unga. I den här situationen måste man finna nya sätt för samarbete, där de vuxna i barnens och de ungas uppväxtmiljöer samarbetar smidigt för att stärka deras lärande och välfärd.

Inom den grundläggande utbildningen utvecklas sektorsövergripande samarbete och elevhälsa på många sätt. Inom den finska grundläggande utbildningen stärks de generella välmåendegruppernas (det vill säga de läroanstaltsspecifika elevhälsogruppernas) kunskaper i utbildningar under höstterminen 2021. I de regionala utbildningarna stärks kompetensen hos medlemmarna i välmåendegrupperna när det gäller att utnyttja positiv pedagogik och omfattande välfärdsundervisning. I utbildningarna deltar utöver rektorn också vanligtvis en speciallärare med bred kompetens, en studiehandledare, en psykolog, en kurator och en hälsovårdare. Utbildningarna ordnas med stöd av det coronaunderstöd som beviljats för läsåret 2020–2021.

Esbo har också fått 0,6 miljoner euro i statsunderstöd av undervisnings- och kulturministeriet för ett projekt för engagerande arbete i skolgemenskapen. Det är fråga om utvecklingsarbete som genomförs åren 2021–2023 och vars syfte är att minska och förebygga frånvaro i den grundläggande utbildningen och skapa en positiv verksamhetskultur i skolorna. Genom engagerande arbete i skolgemenskapen identifierar och hjälper man de elever som har problem i den regelbundna skolgången. I samarbete med hemmen minskar och förebygger man skolfrånvaro. Till projektet i Esbo har anställts sju handledare till finskspråkiga skolor och tre handledare till svenskspråkiga skolor till årskurserna 5–9.

Esbo har ansökt om statligt specialunderstöd för de åtgärder som utvidgningen av personaldimensioneringen inom elev- och studerandevården kräver, i synnerhet för att stärka den generellt inriktade elevhälsan inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt i gymnasier och yrkesläroanstalter för åren 2021–2022. Ansökningstiden gick ut 10.8.2021, och något beslut i ärendet har ännu inte kommit. Syftet med statsunderstödet är att det förebyggande stödet för den generellt inriktade elevhälsan samt det tidiga stödet för den individuella elevhälsan ska vara tillgängliga för alla studerande enligt deras individuella behov och på lika villkor.

Genom jämlik tillgång till elevhälsa av jämn kvalitet främjas barns och ungas lärande, psykiska och fysiska hälsa, sociala välbefinnande och samhörighet. Välbefinnandet bland barn och unga stärks förebyggande genom multiprofessionella kuratorstjänster och psykologtjänster inom elevhälsan i rätt tid. Om Esbo får statsunderstöd innebär det tilläggsresurser åtminstone för kuratorstjänsterna. Det behövs också fler skolpsykologer, men på grund av rekryteringsproblem finns det flera obesatta befattningar, så det är osannolikt att fler skolpsykologer kommer att bli tillgängliga åtminstone med en snabb tidtabell.

Alla skolor i Esbo har en separat lagstadgad elevhälsogrupp, det vill säga en välmåendegrupp som har till uppgift att planera, genomföra,

utvärdera och utveckla elevhälsan som helhet. Gruppen har en sektorsövergripande sammansättning, det vill säga gruppen består förutom av undervisningspersonal även av yrkesutbildade personer inom skol- och studerandehälsovården samt psykolog- och kuratorstjänster. De lagstadgade elevhälsotjänsterna omfattar psykolog- och kuratorstjänster samt skolhälsovård och studerandehälsovård. Esbo stads primära ansvar är att säkerställa tillräckliga och högklassiga lagstadgade tjänster. Ansvaret för att ordna psykolog- och kuratorstjänster överförs från ingången av år 2023 till Västra Nylands välfärdsområde.

Samhällspedagogerna är inte lagstadgade aktörer inom elevhälsan. Eftersom arbetet inte styrs av lagstiftningen, är arbetsbeskrivningen vidare än för det närmast liggande arbetet som kurator. I lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) föreskrivs om kuratorns uppgifter och skyldigheter. I lagen föreskrivs bland annat om registrering. Kuratorerna inom elevhälsan registrerar de klientuppgifter som inflyter vid individuella möten i kuratorns klientberättelse. På anteckningen av klientuppgifter tillämpas bestämmelserna i lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015). På behandlingen av klientuppgifter tillämpas dessutom bestämmelserna i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) och i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). Samhällspedagogerna som arbetar i skolorna, såsom Airo-handledarna vid Juvanpuiston koulu, har till exempel ingen registreringskyldighet. Det arbete som Airo-handledare utför som beskrivs i motionen kompletterar den lagstadgade elevhälsan vid Juvanpuisto skola. Såsom det uppges i motionen är Airo-handledarnas arbete särskilt betydelsefullt när det gäller att möta eleverna och stöda dem med att hitta sin plats inom skolgemenskapen, Det vill säga i det arbete som de utför som stöd för skolans undervisningspersonal och elevhälsopersonal.

Ungdomsfullmäktige har gett ett eget utlåtande till fullmäktigemotionen och finns som tilläggsmaterial.

## **Beslutshistoria**